

Profeterna – när allt står på spel

Israels profeter gör entré när historien drar ihop sig och blir dramatisk. Deras budskap berör inte en religiös nisch, utan belyser den historiska verkligheten. De ser sin samtid i ett skarpare ljus än någon annan. De avslöjar hur falskt vågarna är inställda på torgen, hur rättvisan förvrängs i domstolarna och hur brutalt de fattiga förtrycks och utnyttjas. De representerar den profetiska alternativrörelse som föddes när Israel drog ut ”träldomshuset” Egypten – med *barmhärtighet* och *rättvisa* som andlighetens kriterium.

Man ska vara hårdhudad om man inte blir omskakad av Amos, den första profet vars budskap bevarats i skrift (760 f.Kr.). Han var herde och fruktodlare, när kallelsen drabbade honom och han fick ett så radikalt budskap till Nordriket att det satte hans liv på spel. Det är glöd och sting i varje sats när han förkunnar att gudstjänstlivet och prästernas teologi har blivit Guds fiender. De sveper in verkligheten i en religiös dimridå som döljer våldet, förtrycket och lidandet hos den fattiga befolkningen. Amos och översteprästen Amasja befinner sig på samma scen – men de lever i två världar. Amasja välsignar regimen och välståndet, medan Amos inte finner något som han kan uttala välsignelsen över.

Amos utvisades efter sitt allra första framträdande. Då stiger en av Norra Rikets egna söner fram – profeten Hosea. Han avslöjar hur Exodus-guden förvisats till en religiös ”söndagsnisch”, medan fruktbarhetsgudarna med Baal i spetsen tagit hem spelet i vardagen. Han förkunnar hur Gud själv kommer att överlämna folket i det assyriska imperiets grepp. Men slutet är inte slutet. En dag ska de överlevande få återvända hem igen.

Idag har klimatforskarna intagit profeternas plats. De ser verkligheten på vår utsatta planet i ett skarpare ljus än någon annan. Deras kallelse till omvändelse och omställning är lika radikal och allvarlig som profeternas. Gud har fortfarande en obändig kärlek till jorden och dess bebyggare. Därför sänder han annorlunda profetröster till ett folk som förnekar hans existens – men som säger sig tro på förnuftet, vetenskapen och forskningen.